

Sygn. akt VII U 639/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2016r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lipca 2016r. w Warszawie

sprawy B. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o odsetki od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy

na skutek odwołania B. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 17 lutego 2016r., znak:(...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje B. M. prawo do ustawowych odsetek:

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za listopad 2013 roku liczonych za okres od dnia 22 listopada 2013 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za grudzień 2013 roku liczonych za okres od dnia 21 grudnia 2013 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za styczeń 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 stycznia 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za luty 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 lutego 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za marzec 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 marca 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za kwiecień 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 kwietnia 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za maj 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 maja 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za czerwiec 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 czerwca 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za lipiec 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 lipca 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za sierpień 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 sierpnia 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za wrzesień 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 września 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za październik 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 października 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za listopad 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 listopada 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za grudzień 2014 roku liczonych za okres od dnia 21 grudnia 2014 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za styczeń 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 stycznia 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za luty 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 lutego 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za marzec 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 marca 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za kwiecień 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 kwietnia 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za maj 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 maja 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za czerwiec 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 czerwca 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za lipiec 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 lipca 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za sierpień 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 sierpnia 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za wrzesień 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 września 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za październik 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 października 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za listopad 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 listopada 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;
- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za grudzień 2015 roku liczonych za okres od dnia 21 grudnia 2015 roku do dnia 14 lutego 2016 roku;

- od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za styczeń 2016 roku liczonych za okres od dnia 21 stycznia 2016 roku do dnia 14 lutego 2016 roku.

UZASADNIENIE

B. M. w dniu 4 kwietnia 2016r. złożyła do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

II Oddział w W. z dnia 17 lutego 2016r., znak: (...), odmawiającej prawa do wypłaty odsetek. Wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od dnia 1 listopada 2013r. do dnia zapłaty, tj. odsetek w wysokości ustawowej za każdy miesiąc opóźnionej wypłaty świadczenia rentowego liczonych od dnia 21 każdego miesiąca do dnia zapłaty każdej z rat.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że zaskarżona decyzja jest wadliwa i powinna być zmieniona. Organ rentowy pominął treść art. 118 ust. 1 – 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie zastosował go pomimo zaistnienia przesłanek do jego zastosowania. Decyzja ZUS z dnia 22 listopada 2013r. okazała się błędna, co zostało potwierdzone w postępowaniu sądowym o sygn. VIIU 147/14. Organ rentowy błędnie ocenił stan zdrowia ubezpieczonej i kwestię jej zdolności do pracy, co wynika z analizy całokształtu w/w sprawy. Ubezpieczona zwróciła uwagę, że wskazana sprawa nie była skomplikowana pod względem faktycznym. Występowało w niej zagadnienie dotyczące zdolności do pracy, które wymagało rozstrzygnięcia. Przyczyną tego, że ubezpieczona uzyskała prawo do żądanego świadczenia dopiero w następstwie prawomocnego wyroku sądu, były nie nowe dowody i okoliczności, do których organ rentowy nie mógł się wcześniej ustosunkować, a jedynie odmienna ocena stanu zdrowia ubezpieczonej dokonana przez lekarzy ZUS i biegłych sądowych. Ubezpieczona podkreśliła również, że lekarz orzecznik i komisja lekarska ZUS dysponują szerokim wachlarzem narzędzi dających możliwość prawidłowego ustalenia, czy i w jakim stopniu ubezpieczony jest niezdolny do pracy. Nieprawidłowe działanie tych organów orzeczniczych, wyrażające się w nietrafnym orzeczeniu o zdolności do pracy, jest okolicznością, za którą ZUS ponosi odpowiedzialność skutkującą koniecznością wypłaty odsetek. W rozpatrywanej sprawie, zdaniem ubezpieczonej, można mówić o opóźnieniu w wypłacie świadczeń wskutek okoliczności, za które Zakład ponosi odpowiedzialność, poczynając od dnia następującego po ustalonym terminie płatności. Jest to zgodne z § 2 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104) w związku z art. 118 ust. 1, ust. 4 i ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dodatkowo ubezpieczona wskazała, że brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia, co potwierdził Sąd Najwyższy w cytowanym w odwołaniu orzeczeniu z dnia 24 marca 2011r. (odwołanie z dnia 24 marca 2016r., k. 2 - 7 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy zacytował przepisy art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 grudnia 2015r., wydany w sprawie o sygn. akt VIIU 147/14, wpłynął do organu rentowego w dniu 28 stycznia 2015r. i decyzją z dnia 3 lutego 2016r. – z zachowaniem ustawowego terminu – Zakład wykonał go. Sąd nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Dodatkowo wskazano, że biegli sądowi powołani w toku postępowania sądowego w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy, różnili się co do oceny stanu zdrowia ubezpieczonej. O tym, że ubezpieczona nie spełnia kryterium niezdolności do pracy wskazał m.in. neurolog w opinii z dnia 26 maja 2015r. oraz pulmonolog (odpowiedź na odwołanie z dnia 20 kwietnia 2016r., k. 21 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. M., ur. (...), z zawodu sprzedawca, pobierała rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 października 2013 roku. Termin płatności był ustalony na 20 dzień miesiąca (decyzja o przeliczeniu renty z dnia 29 grudnia 2004r., k. 43 – 44 t. I a.r., decyzja o wznowieniu wypłaty renty z dnia 23 marca 2005r., k. 57 – 58 t. I a.r., decyzja o wznowieniu wypłaty renty z dnia 23 września 2005r., k. 73 – 74 t. I a.r., decyzja o ponownym ustaleniu renty z dnia 23 października 2006r., k. 99 – 100 t. I a.r., decyzja o ponownym ustaleniu renty z dnia 29 października 2007r., k. 121 – 122 t. I a.r., decyzja o ponownym ustaleniu renty z dnia 20 listopada 2008r., k. 131 – 132 t. I a.r., decyzja o ponownym ustaleniu renty z dnia 15 listopada 2010r., k. 147 – 148 t. I a.r.).

W dniu 25 września 2013r. ubezpieczona złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek, k. 153 t. I a.r.).

Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, w tym: dokumentacji z przebiegu leczenia w latach 2010 - 2013, kart informacyjnych z leczenia szpitalnego w 2010r. oraz 2011r., zaświadczeń o stanie zdrowia wystawionych przez lekarzy leczących w dniu 24 września 2013r., jak i wyników badań dodatkowych – (...), Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 11 października 2013r. uznał, że B. M. jest osobą w dalszym ciągu częściowo niezdolną do pracy na stałe (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 11 października 2013r., k. 157 t. I a.r.).

W związku ze zgłoszonym zarzutem wadliwości, sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS nr (...), która orzeczeniem z dnia 20 listopada 2013r. uznała ubezpieczoną za osobę zdolną do pracy (wniosek o wydanie orzeczenia z dnia 16 października 2013r., k. 159 t. I a.r., orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS nr (...) z dnia 20 listopada 2013r., k. 173 t. I a.r.).

W oparciu o powyższe orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. decyzją z dnia 22 listopada 2013r., znak: (...), odmówił B. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (decyzja ZUS z dnia 22 listopada 2013r., k. 175 t. I a.r.). B. M. odwołała się od powyższej decyzji i sprawa została zarejestrowana w Sądzie Okręgowym Warszawa – Praga VII Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygnaturą VIIU 147/14 (odwołanie B. M., k. 2 – 4 a.s. o sygn. VII U 147/14).

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych: pulmonologa, ortopedy, reumatologa i neurochirurga (postanowienie z dnia 3 lutego 2014r., k. 20 a.s. o sygn. VIIU 147/14).

Biegła sądowa neurochirurg A. M. uznała ubezpieczoną jako osobę zdolną (opinia biegłej sądowej A. M., k. 32 a.s. o sygn. VIIU 147/14). Z kolei biegli sądowi z dziedziny reumatologii B. L. i ortopedii C. K. w łącznej opinii z dnia 12 listopada 2014r. wskazali na częściową niezdolność do pracy B. M. w okresie od 1 listopada 2013r. do 31 października 2015r. (opinia łączna biegłych sądowych ortopedii C. K. i reumatologa B. L., k. 70 – 72 a.s. o sygn. VIIU 147/14). Stanowisko odnośnie braku niezdolności do pracy z powodu stanu narządu oddechowego wyraziła również specjalista z zakresu pulmonologii A. D., a z przyczyn neurologicznych specjalista z tej dziedziny W. Z. (opinia biegłej sądowej A. D., k. 84 - 87 a.s. o sygn. VIIU 147/14, (opinia biegłego sądowego neurologa W. Z., k. 113 a.s. o sygn. VIIU 147/14). Biegły ortopeda M. G. natomiast podzielił stanowisko biegłych sądowych z dziedziny reumatologii B. L. i ortopedii C. K. i wskazał również na częściową niezdolność do pracy B. M. stanowiącą kontynuację poprzedniej niezdolności do pracy o przewidywanym czasie trwania do 31 października 2015r. (opinia biegłego sądowego ortopedii M. G., k. 129 - 130 a.s. o sygn. VIIU 147/14).

Organ rentowy w toku postępowania zgłaszał zastrzeżenia do opinii biegłych sądowych wskazujących na częściową niezdolność ubezpieczonej do pracy i m.in. po wydaniu opinii przez biegłego sądowego M. G., wnioskował o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego tej specjalności (pismo ZUS z dnia 24 lipca 2015r., k. 142 – 143 a.s. o sygn. VIIU 147/14). Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2015r. nie uwzględnił wniosku organu rentowego, ale dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty medycyny pracy (protokół rozprawy z dnia 25 sierpnia

2015r., k. 161 – 163 a.s. o sygn. VIIU 147/14). Biegły sądowy ze wskazanej dziedziny wskazał na kontynuację wcześniej istniejącej niezdolności do pracy trwającą do października 2017r. (opinia specjalisty medycyny pracy J. P., k. 183 – 185 a.s. o sygn. VIIU 147/14).

Na rozprawie w dniu 10 grudnia 2015r. pełnomocnik organu rentowego nie zakwestionował opinii biegłej sądowej z dziedziny medycyny pracy i pozostawił rozstrzygnięcie do uznania Sądu (protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r., k. 195 – 196 a.s. o sygn. VIIU 147/14).

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 147/14, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał B. M. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2013r. do dnia 10 października 2017r. (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 grudnia 2015r. w sprawie o sygn. akt VII U 147/14, k. 197 a.s. o sygn. VII U 147/14). Powyższy wyrok stał się prawomocny z dniem 2 stycznia 2016r. i wpłynął do organu rentowego w dniu 28 stycznia 2016r. (potwierdzenie odbioru, k. 267 a.s. o sygn. VII U 147/14).

B. M. w dniu 14 stycznia 2016r. zwróciła się do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę przyznanego przez Sąd świadczenia z odsetkami za nieterminową wypłatę (wniosek z dnia 14 stycznia 2016r., k. 163 – 165 t. II a.r.).

Wykonując wyrok Sądu Okręgowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 3 lutego 2016r. decyzję znak: (...), którą przyznał B. M. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2013r., tj. od daty określonej w wyroku, do dnia 10 października 2017r., oznaczając termin wypłaty na 20 dzień miesiąca (decyzja ZUS z dnia 3 lutego 2016r., k. 177 t. II a.r.). Ponadto w dacie 17 lutego 2016r. została wydana decyzja odmawiająca przyznania odsetek, od której B. M. złożyła odwołanie (decyzja ZUS z dnia 17 lutego 2016r., k. 175 – 176 t. II a.r., odwołanie z dnia 24 marca 2016r., k. 2 – 7 a.s.).

W dniu 15 lutego 2016r. ubezpieczona otrzymała wyrównanie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 listopada 2013r. do 29 lutego 2016r. w kwocie 20.272,44 zł brutto (pismo organu rentowego z dnia 18 maja 2016r., k. 27 a.s.).

Powyższy stan faktyczny w sprawie został ustalony w oparciu o powołane dowody z dokumentów znajdujące się w aktach rentowych, a także w aktach o sygn.

VII U 147/14. Zdaniem Sądu były one wiarygodne i korespondowały ze sobą tworząc spójny stan faktyczny, który zresztą nie był kwestionowany przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

II Oddział w W. z dnia 17 lutego 2016r., znak: (...), jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Zasady wypłaty odsetek reguluje art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), natomiast art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2015 r., poz. 552 ze zm.) ustala zasady przyznawania i wypłacania świadczeń emerytalno – rentowych. Zgodnie z powołanym art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W przypadku świadczeń rentowych terminy wypłaty określa art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przewiduje on, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zatem Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji licząc od chwili wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, rozumianej jako ostatni fakt konieczny, z punktu widzenia przesłanek nabycia prawa, do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. W przypadku, gdy prawo zostaje przyznane orzeczeniem Sądu ów 30 dniowy termin jest liczony od momentu doręczenia wyroku, ale jedynie wówczas, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy, termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Przez nieustalenie prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 85 ustawy systemowej, należy rozumieć zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. W drugim ze wskazanych przypadków zachodzi sytuacja, gdy do wydania przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia doszło mimo, że było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem.

Użyty w powołanych przepisach zwrot "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jako wyłączający obowiązek wypłaty odsetek, należy rozumieć w ten sposób, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012r., III UK 110/11, LEX nr 1227452).

W judykaturze dokonuje się kwalifikacji błędów organu rentowego na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa ma miejsce wówczas, gdy organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, z uwagi na błędną interpretację relewantnych przepisów prawa w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. Bardziej złożoną jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych, jako przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, iż przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za to opóźnienie, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin organ rentowy nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności za które ponosi on odpowiedzialność (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 maja 2014r., III AUa 2071/13, LEX nr 1483723).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadniając odmowę wypłaty odsetek od świadczenia rentowego przyznanego B. M., powołał się m.in. na brak orzeczenia organu odwoławczego orzekającego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Odnosząc się do tej argumentacji podkreślić należy, że brak orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego – tak jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie - nie przesądza o braku prawa strony do odsetek (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 czerwca 2014r., III AUa 1548/13, Lex nr 1493754). W razie jednak wystąpienia strony o odsetki po wykonaniu wyroku przyznającego

świadczenia, konieczne jest ustalenie, z jakich przyczyn doszło do opóźnienia w wypłacie. Ocena tego, która ze stron postępowania odpowiada za opóźnienie wypłaty świadczenia winna być wyprowadzona z całokształtu okoliczności sprawy, gdyż obowiązki stron zależą od przedmiotu sporu w danej sprawie oraz od tego, na której ze stron spoczywa ciężar wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. W sytuacji gdy przedmiotem sporu jest prawo do renty i jedyną sporną okolicznością jest ocena stanu zdrowia, zaś ubezpieczony przedstawia pełną dokumentację medyczną, to ewentualny błąd w ocenie medycznej obciąża organ rentowy, a nie ubezpieczonego. W odniesieniu do spraw związanych z orzekaniem medycznym utrwalone jest orzecznictwo, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub komisję lekarską ZUS (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 listopada 2013r., III AUa 295/13, Lex nr 1402872).

Analizując rozpatrywaną sprawę, Sąd ocenił, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych mógł, rozpoznając wniosek ubezpieczonej o rentę z tytułu niezdolności do pracy, wydać decyzję zgodną z prawem. Analiza dokumentacji medycznej zawartej w aktach ubezpieczonej oraz analiza opinii biegłych sądowych wskazuje na to, że wydanie takiej decyzji było możliwe, w aktach orzeczniczych znajdują się bowiem wszystkie niezbędne dokumenty dotyczące stanu zdrowia B. M. oraz informacje, które dawały organowi rentowemu możliwość dokonania prawidłowej oceny. Organ rentowy w istocie dysponował tym samym materiałem, do którego dostęp mieli biegli sądowi. Dokumenty medyczne, które ubezpieczona składała w toku postępowania w sprawie o rentę, także w większości, były analizowane przez Lekarza Orzecznika ZUS i Komisję Lekarską ZUS, co znajduje odzwierciedlenie w ich orzeczeniach. Jedynymi nowymi dokumentami, jakie ubezpieczona przedstawiła w postępowaniu sądowym były dwie recepty z grudnia 2013r. (k. 5 i 8 a.s. o sygn. VIIU 147/14), wpis dot. wizyty u neurologa z dnia 11 grudnia 2013r. (k. 7 a.s. o sygn. VIIU 147/14), informacja z dnia 3 grudnia 2013r. (k. 14 a.s. o sygn. VIIU 147/14), orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 5 lutego 2014r. (k. 25 a.s. o sygn. VIIU 147/14), dalsza historia choroby od internisty (k. 83 a.s. o sygn. VIIU 147/14), skierowania do szpitala i poradni, usg tarczycy, usg szyi, recepta i historia choroby z poradni rehabilitacyjnej (k. 102 a.s. o sygn. VIIU 147/14) oraz MR kręgosłupa szyjnego z dnia 25 czerwca 2015r. (k. 149 a.s. o sygn. VIIU 147/14). Innych nowych dokumentów, poza wskazanymi, ubezpieczona nie przedstawiła w sprawie o sygn. VIIU 147/14, zatem należy przyjąć, iż organ rentowy z całą pewnością dysponował takim materiałem, który pozwalał na wydanie decyzji przyznającej rentę z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS wskazywało zresztą prawidłowo na niezdolność B. M. do pracy i dopiero wniesiony sprzeciw i wydane w jego następstwie orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS odmiennie oceniało stan zdrowia ubezpieczonej. Jak wskazują dowody z opinii przynajmniej części biegłych sądowych, wydanych w sprawie o sygn. VIIU 147/14, brak było podstaw do tego i odpowiedzialność za taki stan rzeczy ponosi Zakład Ubezpieczeń Społecznych. To z kolei wiąże się z obowiązkiem zapłaty odsetek.

Dla wykazania, że organ rentowy nie ponosi takiej odpowiedzialności konieczne jest wykazanie, że w przepisany terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (Komentarze Becka, Emerytury i Renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) Komentarz pod redakcją B. Gudowskiej i K. Ślebzaka Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2013, str. 749). W rozpoznawanej sprawie opisana sytuacja, wykluczająca odpowiedzialność organu rentowego, nie miała jednak miejsca.

Jak zostało wskazane, B. M., zgłaszając wniosek o ponowne ustalenie uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, przedłożyła dokumentację medyczną wraz z wynikami badań dodatkowych. W oparciu o tę dokumentację, Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem stwierdził istnienie częściowej niezdolności do pracy, ale z tą oceną nie zgodziła się Komisja Lekarska ZUS. Oba wymienione organy orzecznicze ZUS, choć orzekające odmiennie, dysponowały tym samym materiałem dotyczącym stanu zdrowia B. M., którym dysponowali biegli sądowi. Wprawdzie, ubezpieczona złożyła w postępowaniu sądowym również nowe dokumenty, o których była mowa, ale należy podkreślić, że w żadnej z opinii nie było mowy o tym, by miały one decydujące, przesądzające czy w ogóle jakiegokolwiek znaczenie

dla oceny zdolności do pracy. Z całą pewnością takimi dokumentami mającymi wpływ na opinie biegłych sądowych nie mogły być usg szyi i tarczycy, bo schorzenia innych organów decydowały o niezdolności ubezpieczonej do pracy. Również recepty czy orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, to nie były dokumenty, które biegli sądowi brali pod uwagę oceniając stan zdrowia ubezpieczonej. Jeśli chodzi zaś o karty zawierające dalszą historię choroby, z wpisami z kolejnych wizyt, to one mogły jedynie potwierdzać brak poprawy stanu zdrowia ubezpieczonej, ale nie były dokumentami, które biegli akcentowali wydając opinie wskazujące na częściową niezdolność ubezpieczonej do pracy.

Uzasadniając wniosek o oddalenie odwołania, organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie w przedmiotowej sprawie, powoływał się na okoliczność, że biegli sądowi wydający opinie w sprawie o sygn. VIIU 147/14 nie byli zgodni odnośnie oceny stanu zdrowia B. M.. Odnosząc się do tej argumentacji należy wskazać, że odmiennosc poglądów biegłych różnych specjalności, tam gdzie chodzi o ocenę innych schorzeń, nie jest zaskakująca. Ponieważ biegli pulmonolog czy neurolog oceniają inne choroby niż biegli ortopeda i reumatolog, ich stanowiska co do istnienia niezdolności do pracy bądź jej braku, mogą być różne. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w sprawie o sygn. VIIU 147/14, gdzie biegli pulmonolog oceniający układ oddechowy i neurolog oceniający układ nerwowy wyrazili inną opinię odnośnie stanu zdrowia ubezpieczonej niż ortopeda oceniający narząd ruchu i reumatolog poddający ocenie schorzenia reumatologiczne. Odmiennosc opinii nie wykluczała jednak stwierdzenia niezdolności do pracy ubezpieczonej ani nie wskazywała, że nie istniała zgodność poglądów w tym zakresie. Wręcz przeciwnie, o takiej zgodności można mówić biorąc pod uwagę opinię łączną biegłych sądowych z dziedziny ortopedii C. K. i reumatologii B. L., opinię kolejnego ortopedy M. G. oraz opinię specjalisty medycyny pracy.

Reasumując, nie ulega wątpliwości, że dokumentacja medyczna, jaką dysponował organ orzecznicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była tożsama z przedstawioną do oceny biegłych orzekających w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, a także zachodził brak jakichkolwiek nowych okoliczności, które pojawiłyby się po wydaniu decyzji ZUS zaskarżonej w postępowaniu oznaczonym sygn. VIIU 147/14. Powyższe przemawia za konkluzją, że organ rentowy dopuścił się naruszenia § 3 ust. 1 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. 2004r., Nr 273, poz. 2711 ze zm.), co w kontekście prawa do odsetek, uzasadnia uznanie błędu w ustaleniach faktycznych jako przesłanki uzasadniającej jego odpowiedzialność i zarazem obowiązek wypłaty odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia.

Ubezpieczona wniosowała o przyznanie odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 listopada 2013r. do dnia zapłaty, liczonych od 21 dnia miesiąca.

Zdaniem Sądu żądanie ubezpieczonej było uzasadnione. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999r., Nr 12, poz. 104) wskazuje w § 2 ust. 1, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. Kolejne ustępy tego przepisu stanowią z kolei, że okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia w ustaleniu świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty z mocy umów międzynarodowych liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji, liczonego od daty wpływu z zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej pełnej dokumentacji oraz należności. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń emerytalnych lub rentowych, zleconych Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, liczy się od dnia następującego po najbliższym terminie płatności tych świadczeń, przypadającym po upływie 30 dni od wpływu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzji zlecającej wypłatę świadczenia. Jeżeli świadczenie jest wypłacane osobie uprawnionej za pośrednictwem poczty lub na rachunek bankowy, za dzień wypłaty świadczeń uważa się dzień przekazania należności na pocztę lub do banku.

Biorąc pod uwagę wskazane przepisy Sąd przyjął, że opóźnienie wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy dotyczy świadczeń od listopada 2013r. do stycznia 2016r. Jeśli chodzi zaś o miesiąc luty 2016r., to renta z tytułu niezdolności

do pracy została zrealizowana w ustalonym przez Zakład terminie, który zarówno w decyzji z dnia 3 lutego 2016r., jak i w decyzjach wcześniej przyznających ubezpieczonej świadczenie rentowe, był ustalony na 20 dzień miesiąca. Świadczenie za okres od listopada 2013r. do lutego 2016r. zostało wypłacone ubezpieczonej w dacie 15 lutego 2016r. W związku z tym w zwłoce organ rentowy pozostawał w odniesieniu do świadczeń za okres listopad 2013r. – styczeń 2016r.

Odsetki zostały ubezpieczonej przyznane do dnia poprzedzającego dzień wypłaty zaległości, czyli do 14 lutego 2016r. Jeśli chodzi zaś o datę początkową, od której Sąd liczył odsetki, to jest to dzień następny po ustalonym dniu płatności renty z tytułu niezdolności do pracy, czyli – zgodnie z wnioskiem ubezpieczonej - 21 dzień każdego kolejnego miesiąca z wyjątkiem listopada 2013r. Za w/w miesiąc Sąd uwzględnił odsetki liczone od 22 listopada 2013r., czyli od daty decyzji ZUS odmawiającej przyznania tego świadczenia.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję zgodnie z sentencją wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)